

บทที่ 4
ผลการศึกษา

การศึกษาปัญหาในการเรียกเก็บเช็คต่างจังหวัดในครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงปัญหาในการเรียกเก็บเช็คของธนาคารพาณิชย์ในเขตจังหวัดลำพูน ว่าเกิดขึ้นจากฝ่ายธนาคารหรือเกิดจากฝ่ายลูกค้าผู้ใช้เช็ค สำหรับการศึกษาปัญหาจากฝ่ายธนาคารพาณิชย์จะศึกษาว่าปัญหาเกิดจากการปฏิบัติงานของพนักงานหรือเกิดจากวิธีการในการเรียกเก็บเช็คต่างจังหวัดของธนาคารและส่วนการศึกษาปัญหาจากการใช้เช็คก็จะศึกษาว่าปัญหาเกิดจากอะไรและเพราะสาเหตุใด ดังนั้นการนำเสนอผลงานศึกษาจึงแยกนำเสนอออกเป็น 2 ส่วน คือ ผลการศึกษาปัญหาจากการปฏิบัติงานของธนาคารพาณิชย์ และผลการศึกษาปัญหาจากพฤติกรรมของผู้ใช้เช็คในบัญชีเงินฝากเดินสะพัด และเงินฝากธนาคารออมทรัพย์

4.1 ผลการศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของธนาคารพาณิชย์

ผลการศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของธนาคารพาณิชย์ได้แยกนำเสนอออกเป็น 2 หัวข้อ ดังนี้

1. ข้อมูลการปฏิบัติงานด้านเช็คเรียกเก็บต่างจังหวัด ของธนาคารพาณิชย์ ได้นำเสนอตามตาราง 4.1 ดังนี้

ตาราง 4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับพนักงานธนาคาร

ธนาคาร	เพศ		อายุของพนักงาน		ระยะเวลาปฏิบัติงานในธนาคาร		ระยะเวลาปฏิบัติงาน B/C		วุฒิการศึกษา		ได้รับการเรียนรู้จาก	
	ชาย	หญิง	21-30 (ปี)	31-50 (ปี)	2-5 (ปี)	มากกว่า 5 (ปี)	2-4 (ปี)	มากกว่า 4 (ปี)	ประกาศนียบัตรถึง ป.ตรี	มัธยมศึกษา	การฝึกอบรม	เรียนรู้เอง
ธ.ไทยพาณิชย์ จำกัด		1	1		1		1		1		1	
ธ.กรุงเทพ จำกัด	1			1	1		1		1			1
ธ.กรุงไทย จำกัด	1			1		1		1				1
ธ.กสิกรไทย จำกัด	1		1		1		1		1		1	1
ธ.ทหารไทย จำกัด	1			1		1	1		1			1
ธ.กรุงศรีอยุธยา จำกัด	1		1		1		1		1			1
ธ.นครหลวงไทย จำกัด	1		1		1		1		1			1
ธ.ศรีนคร จำกัด	1		1		1		1		1			1
ธ.เอเชีย จำกัด	1		1		1		1	1	1	1		1
รวม	8	1	6	3	7	2	7	2	8	1	2	7
ร้อยละ (%)	88.9	11.1	66.7	33.3	77.7	22.2	77.7	22.2	88.8	11.1	22.2	77.7

หมายเหตุ : ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ข้อมูล ใน ตาราง 4.1 ซึ่งให้เห็นว่าพนักงานธนาคารที่ปฏิบัติงานด้านเช็กระยะเก็บต่างจังหวัดของธนาคารพาณิชย์ในจังหวัดลำพูนทั้ง 9 ธนาคาร ส่วนใหญ่เป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 88.9 แสดงให้เห็นว่างานด้านนี้ ธนาคารส่วนใหญ่ใช้พนักงานเพศชาย เนื่องจากมีความคล่องตัวสูง เพราะงานด้านเช็กระยะ B/C นี้ส่วนหนึ่งพนักงาน จะออกไปปฏิบัติงานด้านนอกที่ทำการได้สะดวก หากมีปัญหาเกี่ยวกับลูกค้าหรือติดต่อกับศูนย์หักบัญชีของจังหวัดนั้น ๆ และติดต่อกับธนาคารอื่นได้ไม่ว่าเวลาใด เพราะพนักงานเพศหญิงหากออกนอกที่ทำการจะมีปัญหา เช่น ต้องมีพนักงานขับรถไปส่งหรือมีพนักงานไปเป็นเพื่อน

พนักงานธนาคารที่ปฏิบัติงานด้านเช็กระยะส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 21 – 30 ปี คิดเป็น ร้อยละ 66.7 % แสดงให้เห็นว่าพนักงานที่ปฏิบัติงานเนื่องจากมีความคล่องตัวที่ใช้พนักงานเพศชายแล้วมีอายุที่จะปฏิบัติงานได้เต็มที่ คือเป็นคนหนุ่ม คนสาว ยังมีความแข็งแรงอยู่ ธนาคารใดที่ใช้พนักงานที่มีอายุมากขึ้นก็จะมีอุปสรรคและปัญหาด้านความคล่องตัวอยู่เนื่องจาก อีก 33.3 % เป็นพนักงานที่มีอายุระหว่าง 31 – 50 ปี ขึ้นไป

ในด้านระยะเวลาการปฏิบัติงานในธนาคาร พบว่าพนักงานส่วนใหญ่ อายุงานระหว่าง 2 – 5 ปีคิดเป็นร้อยละ 77.7 % การที่พนักงานมีอายุงานน้อยอยู่อาจมีปัญหาด้านประสบการณ์ ในงานด้านธนาคารนี้ ความรวดเร็วในการปฏิบัติงานการตัดสินใจที่ถูกต้องย่อมขึ้นอยู่กับประสบการณ์ ดังนั้นทุกธนาคารจะมีปัญหาอายุงาน ประสบการณ์ที่ปฏิบัติงาน คงเป็นปัญหาเช่นเดียวกับระยะเวลาปฏิบัติงานด้านเช็กระยะเรียกเก็บ B/C ที่จะต้องอาศัยประสบการณ์ของพนักงาน เนื่องจากการเปลี่ยนหรือหมุนเวียนงานก็จะเกิดปัญหาพนักงานในหน่วยงานนั้นต้องมีการเริ่มต้นสะสมประสบการณ์และเรียนรู้งานใหม่ หากจะฝึกงานหรือส่งไปอบรม คงต้องใช้ระยะเวลาและงบประมาณเพิ่มขึ้น จึงเป็นปัญหาอีกทางหนึ่งในการสร้างศักยภาพของพนักงานขึ้นมา จากการสัมภาษณ์ พนักงานตอบว่าอุปกรณ์เครื่องไม้เครื่องมือมีความพร้อมแล้ว จำนวนพนักงานก็มีความพอเพียงจึงแสดงให้เห็นว่า เมื่อมีความเพียงพอแล้วยังเกิดปัญหาความล่าช้าของงานอยู่แล้วแสดงว่า พนักงานขาดศักยภาพ (ประสบการณ์ , ความรู้ความสามารถพื้นฐาน)

สำหรับด้านวุฒิการศึกษาของพนักงานก็พบว่าพนักงานส่วนใหญ่จบการศึกษาตั้งแต่ระดับประกาศนียบัตรถึงปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 88.9 จึงคงเป็นพื้นฐานที่ดีในการที่จะศึกษาเอาความรู้เพิ่มเติม เพื่อเข้ารับการอบรมตามหลักสูตรของธนาคารเกี่ยวกับความรู้ทางด้านต่าง ๆ ที่จะช่วยให้เป็นการเพิ่มศักยภาพของพนักงานขึ้นได้รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพซึ่งในสายงานส่วนการเรียนรู้งานของพนักงานส่วนใหญ่เรียนรู้งานด้วยตนเองคิดเป็นร้อยละ 77.7 และเรียนรู้จากการฝึกอบรมมาเพียง 22.2 % ก็คงเป็นปัญหาในเรื่องความรู้พื้นฐานในงาน และหากจะมีการปรับปรุงหรือพัฒนาศักยภาพของพนักงานก็คงเป็นวิธีการให้พนักงานได้เข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรของธนาคาร ดังได้กล่าวมาแล้ว แต่ก็คงมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพิ่มขึ้นเป็นเงาตามตัว

2. วิธีการและระยะเวลาที่ใช้ในการเรียกเก็บเช็คต่างจังหวัดของธนาคารพาณิชย์

ข้อมูลวิธีการและระยะเวลาที่ใช้เรียกเก็บเช็คต่างจังหวัดของธนาคารพาณิชย์ในจังหวัดลำพูนทั้ง 9 ธนาคารได้นำเสนอในตาราง 4.2 ดังนี้

ตาราง 4.2 ข้อมูลวิธีการและระยะเวลาเรียกเก็บเพื่อเข้าบัญชีลูกค้า

ธนาคาร	จำนวนพนักงานที่ใช้ปฏิบัติงานด้านเช็คเรียกเก็บ B/C	เครื่องมือและอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน	วิธีการส่งเช็คเรียกเก็บ B/C		วิธีการตอบรับเช็คเรียกเก็บ B/C		ระยะเวลาในการเรียกเก็บเช็ค B/C เริ่มตั้งแต่ ส่ง - ตอบรับ เข้าบัญชีลูกค้า
			ทางไปรษณีย์	ทางระบบแม่ข่ายของธนาคาร	ทางไปรษณีย์	ระบบออนไลน์ Computer	
ธ.ไทยพาณิชย์ จำกัด	2 - 3	ใช้เครื่อง P/C และระบบออนไลน์	/	/	/	/	3
ธ. กรุงเทพ จำกัด	2 - 3	ใช้เครื่อง P/C และระบบออนไลน์	/	/	/	/	5
ธ. กรุงไทย จำกัด	2 - 3	เช่นเดียวกัน	/	/	/	/	5
ธ. กสิกรไทย จำกัด	1 - 2	เช่นเดียวกัน	/	/	/	/	5
ธ. ทหารไทย จำกัด	1 - 2	เช่นเดียวกัน	/	/	/	/	6
ธ. กรุงศรีอยุธยา จำกัด	2 - 3	ใช้เครื่อง P/C อย่างเดียว	/	/	/	/	5
ธ. นครหลวงไทย จำกัด	1 - 2	ใช้เครื่อง P/C อย่างเดียว	/	/	/	(ทาง FAX)	9
ธ. ศรีนคร จำกัด	1 - 2	ใช้เครื่อง P/C อย่างเดียว	/	/	/	/	6
ธ. เอเชีย จำกัด	1 - 2	ใช้เครื่อง P/C และระบบออนไลน์	/	/	/	/	6
จากการสำรวจจากทุกธนาคารเช็คเรียกเก็บส่วนใหญ่เป็นเช็คที่มาจากภาคกลางโดยเฉพาะอย่างยิ่งจากกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑลถึง 90 %							

ที่มา : ข้อมูลจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์

จากการสำรวจพบว่าอัตราเรียกเก็บเช็ค B/C คิดเป็นเงินเรียกเก็บในอัตรา 10,000 บาท ละ 20 บาท ตามจำนวนเงินหน้าตั๋ว (จำนวนเงินในเช็คนั้น)และเนื่องจากเป็นสาขาห่างไกลธนาคารยังใช้การขนส่งทางไปรษณีย์อยู่ ดังนั้นจึงมีบางธนาคารจะตอบรับเข้าบัญชีให้ลูกค้าแต่ไม่ได้ KEY เครื่อง ON - LINE โดยตรง แต่จะมีการส่งข้อมูลเป็นรายงานให้สาขาแล้วหัวหน้าควบคุมงานจะเป็นผู้อนุมัติปล่อยเข้าบัญชีลูกค้าในวันทำการถัดไปอีกครั้งหนึ่ง บางธนาคาร KEY ตรง

เข้าบัญชีลูกค้าทันที เช่น ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด ส่วนธนาคารนครหลวงไทย ใช้ตอบรับทาง FAX เพื่อให้สาขา KEY รายการอีกครั้งหนึ่ง

ข้อมูลในตารางที่ 4.2 ชี้ให้เห็นว่าธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด ธนาคารกรุงเทพ จำกัด ธนาคารกรุงไทย จำกัด ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด ต่างก็ใช้พนักงานปฏิบัติงานเช็คเรียกเก็บ ประมาณ 2 -3 คน แสดงว่าธนาคารระดับใหญ่ มีปริมาณงานที่เป็นเช็คเรียกเก็บ B/C มากกว่าจากธนาคารขนาดเล็กในขณะเดียวกันพนักงานของธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง เช่น ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด และธนาคารศรีนคร จำกัด ใช้พนักงานเพียง 1-2 คน

ในธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ก็คงเช่นเดียวกันในด้านอุปกรณ์คงใช้อุปกรณ์ที่เป็นระบบไฮเทค (HI-TECH) ที่มีทั้งเครื่อง P/C ใช้ระบบออนไลน์ เพื่อความสะดวกและรวดเร็ว แต่ก็ยังมีธนาคารขนาดกลางที่ยังใช้เครื่องมืออุปกรณ์เพียงเครื่อง P/C อย่างเดียว มีจำนวนถึง 3 ธนาคาร เช่น ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด , ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด , ธนาคารศรีนคร จำกัด ซึ่งขนาดความคล่องตัวความสะดวกรวดเร็ว ในการส่งข้อมูลและข่าวสาร จนถึงการตอบรับเข้าบัญชีลูกค้า ยังมีไม่เพียงพอ

สำหรับวิธีส่งเช็คเรียกเก็บ B/C ทุกธนาคารมีการส่งเช็คและการตอบรับเช็คทางไปรษณีย์ กรณีนี้จะใช้เฉพาะที่มีสาขาของธนาคารที่อยู่นอกระบบการส่งเอกสารของธนาคาร ทั้งนี้ธนาคารที่ส่งเช็คทางแม่ข่ายของธนาคาร ส่วนใหญ่จะเป็นธนาคารขนาดใหญ่ ซึ่งมีจำนวนถึง 5 ธนาคาร ตามตาราง 4.2

ส่วนวิธีการตอบรับ จะมีธนาคารบางธนาคารที่ตอบรับการเข้าบัญชีให้ลูกค้าทางระบบออนไลน์เช่น ธนาคารระดับใหญ่ ๆ 4-5 ธนาคาร แต่มีธนาคารนครหลวงไทยจะตอบรับเข้าบัญชีให้ลูกค้าทาง แฟกซ์ (FAX)

ระยะเวลาในการเรียกเก็บจากตาราง 4.2 แสดงให้เห็นว่าธนาคารส่วนใหญ่ใช้เวลา ส่งเอกสารจนถึงตอบรับเข้าบัญชีให้ลูกค้าซึ่งจะใช้เวลา มากกว่า 5 วัน มีเฉพาะธนาคารไทยพาณิชย์ ๆ ธนาคารเดียวเท่านั้นที่สามารถตอบรับเข้าบัญชีให้ลูกค้าภายในเวลา 3 วัน ทั้งนี้คงเป็นเพราะว่าธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด ใช้อุปกรณ์ คำสั่ง และตอบรับ ในระบบออนไลน์ ทั้งหมด แต่ธนาคารส่วนใหญ่ ยังคงใช้ระบบส่งไปและกลับทางไปรษณีย์ทั้งหมด

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าความล่าช้าเกิดจากขั้นตอนตั้งแต่เริ่มขบวนการรับเอกสารเช็คจากลูกค้า พนักงานผู้ปฏิบัติงานขาดประสิทธิภาพ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ขาดแคลนหรือไม่ทันสมัย พอ เจ้าหน้าที่บริหาร คองงาน ไม่ตรวจงานทันที ทำให้งานค้าง บางครั้งส่งไม่ทันเที่ยวแม่ข่ายต่าง ๆ เนื่องจากใช้ข้ออ้างว่าต้องใช้เวลาเรียกเก็บอย่างน้อย 5 -7 วันทำการ

จากสภาพปัญหาด้านการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคาร พบว่าความคิดเห็นของพนักงานส่วนใหญ่จากการสัมภาษณ์ เห็นว่า จำนวนพนักงานในหน่วยงานเพียงพอต่อปริมาณงานที่ทำอยู่แล้ว โดยความคิดเห็นของพนักงาน ทั้ง 9 ธนาคาร พบว่า พนักงาน ยังมีความต้องการให้ธนาคารมีการพัฒนาด้านบุคลากร อยู่ในสัดส่วนที่เป็นจำนวนสูง ซึ่งแสดงว่าแม้จำนวนพนักงานจะเพียงพอก็ตาม แต่ในด้านคุณภาพนั้นยังไม่เพียงพอ

ปัญหาด้านการส่งเอกสารภายในประเทศ จากการสัมภาษณ์พนักงานธนาคาร (ดูตาราง 4.2) พบว่าธนาคารบางธนาคารหันมาใช้ระบบการส่งเอกสารของบริษัทขนส่งเอกสารเอกชน และของธนาคารเอง โดยมีพนักงานนำส่งเอกสารให้ถึงมือผู้รับโดยตรง (ต่างจากการส่งทางไปรษณีย์ที่เสียเวลาไป 3 วัน กลับ 3 วัน) และบางธนาคารก็ยังใช้บริการของการสื่อสารแห่งประเทศไทยอยู่(ไปรษณีย์) ซึ่งแม้จะเป็นเอกสารที่ระบุให้ส่งด่วนเจ้าหน้าที่จะนำส่งที่หน่วยงานกลางที่รับเอกสารเท่านั้น ไม่ได้ส่งถึงมือผู้รับโดยตรงทันที

4.2 ผลการศึกษาปัญหาจากพฤติกรรมของผู้ใช้เช็คในบัญชีเงินฝากเดินสะพัด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลูกค้าธนาคารจากแบบสอบถามจำนวน 141 ชุด ได้ทราบข้อมูลทั่วไปและพฤติกรรมของลูกค้าผู้ใช้เช็ค ตามที่แสดงในตาราง 4.3 ดังนี้

ตาราง 4.3 ข้อมูลพฤติกรรมของลูกค้าผู้ใช้เช็คบัญชีเดินสะพัดฯ

ข้อมูล ลูกค้า	จำนวน	ร้อยละ	หมายเหตุ
1. เพศ			
ชาย	99	70.2	
หญิง	42	29.8	
รวม	141	100.0	
2. อายุ			
15 - 30 (ปี)	43	30.5	
31 ปีขึ้นไป	98	69.5	
รวม	141	100.0	
3. อาชีพ			ลูกค้าส่วนใหญ่ที่ใช้เช็คเรียกเก็บ B/C มีอาชีพค้าขายกว่า 60 %
ส่วนตัว / ค้าขาย	84	59.6	
ข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ	35	24.8	
ผู้จัดการ (บริษัทจำกัด / ห้างร้าน , ห้างหุ้นส่วน จำกัด)	22	15.6	
รวม	141	100.0	
4. ระดับการศึกษา			
มัธยมศึกษา - ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	60	42.6	
ปริญญาตรี - ปริญญาโท	81	57.4	
รวม	141	100.0	
5. ประเภทสินเชื่อของลูกค้านาคาร			(39. + 9.9 + 18.4 = 67.3) กว่า 67.3 % ของลูกค้าใช้สินเชื่อ หรือเป็นลูกหนี้ธนาคารอยู่
มีบัญชีเงินกู้ (LOAN)	55	39.0	
มีบัญชีเงินเบิกเกินบัญชี (OVER DRAFT)	14	9.9	
มีทั้ง 2 ประเภท	26	18.4	
ไม่มี	46	32.7	
รวม	141	100.0	
6. รายได้เฉลี่ยลูกค้า			ลูกค้ามีรายได้ต่ำกว่า 40,000 บาท มี ถึง 67.4 % กว่า 66.7 % ของลูกค้าที่ได้รับเงิน เข้าบัญชีภายในหลังส่งเช็คไปเรียกเก็บ มากกว่า 3 วันทำการ
รายได้ต่ำกว่า 40,000 บาท / เดือน	95	67.4	
รายได้ มากกว่า 40,000 บาท / เดือน	46	32.6	
รวม	141	100.0	
7. ลูกค้าได้รับเงินเข้าบัญชีในระยะเวลา			
ระยะเวลา 1 - 3 วัน	47	33.3	
ระยะเวลา 5 วันขึ้นไป	94	66.7	
รวม	141	100.0	
8. ลูกค้ามีปัญหาจากเช็คที่ส่งไปเรียกเก็บต่างจังหวัด (B/C)			กรณีจ่ายเป็นเช็คส่วนบุคคลหรือเช็ค ต่างท้องถิ่นจะถูกเรียกเก็บเป็น B/C
เงินในบัญชีไม่พอจ่าย	83	58.87	
เช็คผ่าน (เช็คมีเงิน)	58	41.13	
รวม	141	100.0	

ตาราง 4.3(ต่อ)

ข้อมูล ลูกค้า	จำนวน	ร้อยละ	หมายเหตุ
9. พฤติกรรมของลูกค้าในการจ่ายเช็คซื้อสินค้ากับลูกค้าที่อยู่ต่างจังหวัด โดยจ่ายค่าสินค้าเป็นเช็คส่วนบุคคล (Personal cheque) ตั๋วแลกเงินหรือเงินโอน	74	52.48	กรณีจ่ายเป็นเช็คส่วนบุคคลหรือเช็คต่างท้องถิ่น จะถูกเรียกเก็บเป็น B/C
	67	47.52	
รวม	141	100.0	
10. พฤติกรรมการจ่ายเงินตามเช็คของลูกค้า			เป็นผลให้มีการคืนเช็ค 2 ครั้ง จึงเกิดความล่าช้า (เหตุผลเช็คคืนข้อ 18 มีคำสั่งให้ระงับการจ่าย) มีปัญหาในเงินหมุนเวียนทางการค้า
ลูกค้าใช้ความสนิทสนมหรืออำนาจบางอย่างให้ธนาคารชะลอการจ่ายเช็ค	23	16.31	
ขอให้ธนาคารผ่านเช็คโดยขอเบิกเกินบัญชี	21	14.89	
มีคำสั่งให้ระงับการจ่าย	15	10.64	
มีปัญหาในเงินหมุนเวียนทางการค้า	60	42.55	
อื่น ๆ	22	15.61	
รวม	141	100.0	

ที่มา : ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ (แบบสอบถาม)

จากตาราง 4.3 จะเห็นว่า ลูกค้าที่ใช้เช็คหรือบัญชีเดินสะพัดและบัญชีออมทรัพย์ เป็นเพศชาย 70.2 % เพศหญิง 29.8 % แสดงให้เห็นว่าบัญชีใช้เช็คส่วนใหญ่จะเป็นลูกค้าเพศชาย และลูกค้าผู้ใช้เช็คส่วนใหญ่มีอายุตั้งแต่ 31 ปีขึ้นไป จำนวน 69.5 % ส่วนใหญ่มีอาชีพทำธุรกิจส่วนตัวค้าขาย จำนวน 59.6 % โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป ถึง 57.4 % แสดงให้เห็นว่าลูกค้าที่มีอาชีพค้าขายเป็นพ่อค้า แม่ค้า ที่มีความรู้สูง ซึ่งมักจะดำเนินธุรกิจที่กล้าได้กล้าเสียมากกว่า พ่อค้า แม่ค้า ที่มีความรู้ต่ำหรือกล้าค้าขายลงทุนกับภาวะเศรษฐกิจขณะในปัจจุบันที่มีปัญหาอยู่ในขณะนี้ ซึ่งมักจะมัวแต่กังวลถึงกำไร ที่จะมีความเสี่ยงสูง รวมถึงชอบกล้าที่จะกู้เงินจากสถาบันการเงินหรือธนาคารพาณิชย์ มาลงทุน โดยกู้ในรูปของเงินกู้ (Loan หรือบัญชีเงินเบิกเกินบัญชี (Over Draft) จำนวนที่เป็นลูกหนี้ธนาคารจึงมีถึง 67.3 % ที่กู้ธนาคารมาประกอบอาชีพค้าขาย

ลูกค้าได้รับเงินเข้าบัญชีในระยะเวลา 1 - 3 วัน หรือไม่เกิน 3 วัน มีจำนวน 47 ราย จากจำนวน แบบสอบถาม 141 ชุด คิดเป็น 33.3 % ที่เหลือจะได้รับเงินเข้าบัญชีหลังจากเช็คเรียกเก็บแล้ว 5 วันขึ้นไป มีจำนวน 94 ราย คิดเป็น 66.7 % ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด (ตามตาราง 4.3) แสดงให้เห็นว่า เกิดความล่าช้าในการส่งเช็คไปเรียกเก็บยังปลายทาง

แสดงให้เห็นว่าปกติอาชีพค้าขายระดับรายได้ต่อเดือน ควรจะสูงกว่า 40,000 บาท เนื่องจากปัจจุบันเกิดภาวะเงินเฟ้อขึ้นในระบบเศรษฐกิจ ซึ่งก็หมายถึง ของมีราคาแพงขึ้นตลอด แต่ปริมาณของสินค้าในระบบเศรษฐกิจ ไม่ได้เพิ่มขึ้นมากตาม เช่น น้ำมันเชื้อเพลิง ที่มีปริมาณเท่าเดิมแต่มีราคาเพิ่มสูงขึ้น ๆ ในอัตราต่อลิตร ดังนั้นรายได้ที่เกิดขึ้นควรจะเพิ่มมากกว่าปกติ ทำให้เกิดผลเสียกับ อาชีพค้าขาย ก่อให้เกิดการขาดทุนในทางการค้า มีการใช้จ่ายที่ไม่พอเพียง ทำให้พ่อค้าหมุนเวียนเงินไม่ทันกับระบบการค้าที่ใช้จ่ายเพิ่มขึ้น จึงเกิดเช็คคืน มีจำนวนมากขึ้น

ลูกค้าพบปัญหาจากเช็คที่ได้รับจากการติดต่อซื้อขายสินค้าและบริการแล้วส่งเป็นเช็คเรียกเก็บต่างจังหวัด มีจำนวน เช็คคืน เนื่องจากเงินในบัญชีไม่พอจ่าย มีจำนวนถึง 83 ราย จากทั้งหมดที่ส่งแบบสอบถาม 141 ชุด คิดเป็น 58.87 % (ตามตาราง 4.3) แสดงให้เห็นว่า ลูกค้าที่ใช้เช็คมีปัญหาในการหมุนเวียนเพื่อใช้ในธุรกิจตนเอง สินค้าและบริการ เนื่องจากขาดแคลนเงินที่ใช้หมุนเวียนในธุรกิจค้าขายดังกล่าว

พฤติกรรมของลูกค้าในการจ่ายเช็คซื้อสินค้า และบริการกับลูกค้าที่อยู่ต่างจังหวัด ส่วนใหญ่จ่ายค่าสินค้าเป็นเช็คส่วนบุคคล (Personal cheque) มีจำนวนถึง 74 ราย จากจำนวนแบบสอบถาม 141 ชุด คิดเป็นร้อยละ 52.48 ส่วนที่จ่ายเป็นตั๋วแลกเงินหรือเงินโอนมีจำนวน 67 ราย คิดเป็นร้อยละ 47.52 (ตามตาราง 4.3) แสดงให้เห็นว่าลูกค้ามักจะจ่ายค่าสินค้าและบริการเป็นเช็คส่วนตัวซึ่งเป็นผลทำให้ต้องเสียเวลาส่งเช็คนั้นไปเรียกเก็บยังต่างจังหวัด (B/C) จึงเป็นปัญหาในความล่าช้า ในการที่จะได้รับเงินมาใช้จ่ายหมุนเวียนทางธุรกิจทางการค้าได้ทันที

พฤติกรรมในการจ่ายเงินตามเช็คของลูกค้า ตามตาราง 4.3 จะพบว่าลูกค้าใช้ความสนิทสนมหรืออำนาจบางอย่างให้ธนาคารชะลอการจ่ายเช็ค เนื่องจากมีการส่งกลับมาเรียกเก็บ เงินจากต่างจังหวัด (B/C) มีจำนวนถึง 23 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.31 โดยวิธีนี้ลูกค้าขอให้ธนาคารคืนเช็คเหตุผลข้อที่ 5 ว่ายังมีการเรียกเก็บเงินจากตราสารที่รอเข้าบัญชีอยู่ แสดงให้เห็นว่าความล่าช้าเกิดจากการคืนเช็คข้อ 5 หมายความว่า ขอให้มีการยื่นเช็คนี้เข้าเคลียร์ใหม่ ซึ่งธนาคารสามารถคืนข้อ 5 ได้ 2 ครั้ง ตามกฎระเบียบของสำนักหักบัญชี (ตัวแทนธนาคารกลาง) จึงก่อให้เกิดปัญหาในความล่าช้าของขบวนการเรียกเก็บเช็คต่างจังหวัด (B/C) ขึ้นได้

พบว่าพฤติกรรมการจ่ายเงินตามเช็คเรียกเก็บต่างจังหวัด (B/C) อีกอย่างหนึ่ง ก็คือ ขอให้ธนาคารคืนเช็คในข้อที่เหตุผลมีคำสั่งให้ระงับการจ่ายเช็ค เนื่องจากยังไม่ได้ตกลงทางการค้า ซึ่งหมายถึงข้ออ้างที่ว่าสินค้าและบริการไม่ตรงตามที่สั่ง ตามตาราง 4.3 ข้อ 10 จำนวนลูกค้าที่มีการระงับการจ่ายเงินตามเช็คมีจำนวน 15 ราย คิดเป็น 10.64 % ของจำนวนลูกค้าที่ได้ส่งแบบสอบถามทั้งหมด และลูกค้ามีปัญหาในเงินหมุนเวียน ทางการค้ามี 60 ราย คิดเป็น 42.55 % จาก

จำนวนลูกค้า 141 ราย ที่ส่งแบบสอบถามด้วย ทั้งยังมีจำนวนลูกค้าที่ขอให้ธนาคารผ่านเช็คในบัญชี ก่อให้เกิดตัวแดงเป็นเงินเบิกทางธนาคารเรียกว่า คลีน โอ / ดี (Clean O/D) จำนวน 21 ราย คิดเป็น 14.89 % ของจำนวนลูกค้าที่ส่งแบบสอบถามทั้งหมด 141 ราย และมีลูกค้าใช้วิธีอื่น ๆ อีก 22 ราย คิดเป็น 15.61 % ของจำนวนทั้งหมด 141 ราย ด้วย ซึ่งพฤติกรรมที่ลูกค้าชะลอการจ่ายเช็คตามเหตุผลข้อต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมานี้ คือ เป็นการประวิงเวลาในการจ่ายเงิน ตามเช็คของลูกค้าซึ่งนับเป็นปัญหาอย่างหนึ่งของการเรียกเก็บเช็คต่างจังหวัด (B/C) ที่เกิดขึ้นมาดังกล่าว

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University